# FORMATIVNÍ HODNOCENÍ V PŘEDŠKOLNÍM VZDĚLÁVÁNÍ V KONTEXTU EVROPSKÝCH ZEMÍ

FORMATIVE ASSESSMENT IN PRE-SCHOOL EDUCATION IN THE CONTEXT OF EUROPEAN COUNTRIES

**Barbora Loudová Stralczynská, Jana Uhlířová, Petra Ristić, Philip Selbie**

**Klíčová slova:** *předškolní vzdělávání, formativní hodnocení, Learning Stories, vzdělávací dispozice, dokumentace*

**Keywords:** *pre-primary education, formative assessment, Learning Stories, learning dispositions, documentation*

## Cíle v ČJ

Příspěvek se zabývá formativním hodnocením v předškolním vzdělávání a způsobům jeho využití v praxi. V ČR je formativní hodnocení využíváno převážně v základním vzdělávání. Pedagogům v českých mateřských školách dosud chybí teoretické porozumění této problematice i praktické zkušenosti. Příspěvek je zaměřen na zpracování teoretických východisek metody Learning Stories, metody formativního hodnocení, a to jak z hlediska mezinárodní perspektivy a rozmanitých podob implementaci tohoto přístupu, tak z hlediska výsledků akčního výzkumu zaměřeného na možnosti využití této metody v českých MŠ.

## Teoretická východiska v ČJ

V ČR se předškolní pedagogové při hodnocení dětí zaměřují především na oblasti, ve kterých dítě nedosahuje očekávané úrovně. Učitel plánuje, vzdělává, hodnotí pokroky dítěte, informuje rodiče – samotné dítě je spíše objektem hodnocení než participujícím subjektem. Formativní hodnocení se místo odhalování nedostatků soustřeďuje na rozvinuté schopnosti, zvládnuté strategie a osvojené dovednosti dítěte, které jsou východiskem pro jeho další rozvoj a učení. Smyslem tohoto hodnocení je podpořit dítě v procesu převzetí odpovědnosti za své vzdělávání – tak, aby se stalo aktivním subjektem v celém

vzdělávacím procesu. Formativní hodnocení je základem metody Learning Stories, rozšířené v předškolních vzdělávacích institucích na Novém Zélandu, Velké Británii, Irsku, Německu či Švýcarsku. Metoda cílí na podporu dítěte jako kompetentního učícího se jedince. Ukazuje učitelům cestu, jak podporovat rozvoj každého dítěte a jak důsledně uplatňovat osobnostně orientovaný model vzdělávání.

**Metodologie v ČJ**

Práce metodologicky vychází z přístupů srovnávací pedagogiky. Předkládá komparativní analýzu přístupů k hodnocení vývoje dětí v předškolním vzdělávání v zahraničí. Srovnání ukazuje různé přístupy k hodnocení a dokumentaci vývoje dítěte, které korespondují s tradicí předškolního vzdělávání v jednotlivých zemích. Současně se zaměřuje na změny v přístupech k formativnímu hodnocení v souvislosti s jeho vzrůstajícím užíváním v pedagogické praxi předškolní. Jsou představeny výsledky akčního výzkumu založeného na užití metody Learning Stories ve vybraných českých mateřských školách.

**Závěry v ČJ**

V českém předškolním vzdělávání je formativní hodnocení realizováno ve vybraných pedagogických konceptech. V mateřských školách hlavního vzdělávacího proudu se v rámci pedagogické diagnostiky v podstatě neuplatňuje. Realizovaný akční výzkum ukázal, že formativní hodnocení aplikované pomocí metody Learning Stories je vysoce efektivní, podporuje zejména motivaci předškolních dětí k učení a má pozitivní dopad na vzdělávání dětí s SVP. Příspěvek poukazuje na prospěšnost metody Learning Stories. Individualizace vzdělávacího procesu dětí předškolního věku je tak obohacena o další kvalitní nástroj.

**Souhrn příspěvku v AJ**

The article is concerned with the issue of formative assessment in pre-school education. In the Czech Republic there are few approaches for practical use of formative assessment in pre-school education and a lack of theoretical understanding about this issue. The aim of the article is therefore to explore this topic from the point of view of theory, both from an international perspective and in the form of action research. The first part of the presentation summarizes the theoretical basis for formative assessment in pre-primary education in an

international context. In addition, the authors undertake a comparative analysis of approaches to assessing child development in pre-primary education in the England, France, Belgium, Germany and Switzerland. The third part of the article presents the results of action research based on the use of the Learning Stories method for documentation, assessment and support of teaching and learning in selected Czech pre-schools.

**Bibliografie**

Carr, M. (2001). *Assessment in Early Childhood Settings: Learning Stories*. London: Sage. ISBN 0 7619 6793 1.

Carr, M., Lee, W. (2012). *Learning Stories: Constructing Learner Iderntities in Early Education*. Los Angeles: Sage. ISBN 978-085702-092-5

Leu, H. R., Flämig, K., Frankenstein, Y., Koch, S., Pack, I., Schneider, K., & Schweiger, M. (2007). *Bildungs-und Lerngeschichten: Bildungsprozesse in früher Kindheit beobachten, dokumentieren und unterstützen*. Weimar: Das Netz. ISBN 978-393-7785-677.